

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการเปิดเสรีทางการค้าในตลาดการค้าโลก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกันเพิ่มมากขึ้น การที่องค์กรจะมั่นคงและพร้อมรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้นั้น องค์กรจะต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรเป็นอันดับแรกเพราะบุคลากรนับเป็นฟันเฟืองหลักที่คอยผลักดันให้องค์กรสามารถดำเนินการเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นผู้ประกอบการจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการดูแลบุคลากรในองค์กรให้ทุกชีวิตมีความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี อันจะก่อให้เกิดความได้เปรียบต่อคู่แข่งในตลาดการค้าและเป็นผู้นำในวงการธุรกิจ

ความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีนับเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนต้องตระหนักและใส่ใจตลอดเวลา เพราะผลของอุบัติเหตุหรือการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการทำงานนั้น นอกจากจะก่อให้เกิดความสูญเสียต่อตัวผู้ปฏิบัติงานเองแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดอีกด้วย ซึ่งนับเป็นความสูญเสียที่มากกว่าจะคาดคิดหรือเรียกกลับคืนมาได้อีก

ในบางครั้งผลจากการเกิดอุบัติเหตุเนื่องมาจากการทำงานอาจทิ้งร่องรอยความสูญเสียไว้ตลอดชีวิต เช่น ความพิการทางร่างกาย ความเจ็บปวดทรมาน การสิ้นเนื้อประดาตัว เป็นต้น ปัจจุบันพบว่าสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในประเทศไทยยังอยู่ในอัตราที่สูง ถึงแม้จะมีแนวโน้มลดลงบ้างก็ตามเมื่อดูจากสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในปี 2545– 2550 โดยเทียบกับจำนวนลูกจ้างทั้งหมดที่อยู่ในข่ายการคุ้มครองของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน จากข้อมูลสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานในปี 2545– 2550 (สำนักงานกองทุนเงินทดแทนสำนักงานประกันสังคม, 2551: ออนไลน์) เป็นดังนี้ ปี 2545: ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน 190,979 ราย จากจำนวนลูกจ้างทั้งหมด 6,541,105 ราย คิดเป็น 2.92% ปี 2546: ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน 210,673 ราย จากจำนวนลูกจ้างทั้งหมด 7,033,907 ราย คิดเป็น 3.00% ปี 2547: ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน 215,534 ราย จากจำนวนลูกจ้างทั้งหมด 7,386,825 ราย คิดเป็น 2.92% ปี 2548: ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน 214,235 ราย จากจำนวนลูกจ้างทั้งหมด 7,720,747 ราย คิดเป็น 2.77% ปี 2549: ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน 204,257 ราย จาก

จำนวนลูกจ้างทั้งหมด 7,992,025 ราย คิดเป็น 2.56% และในปี 2550: ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน 198,652 ราย จากจำนวนลูกจ้างทั้งหมด 8,178,180 ราย คิดเป็น 2.43% ดังนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐบาล และภาคเอกชนต้องให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในเรื่องความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีของลูกจ้างเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน

บริษัทบางกอกเล็ป แอนด์ คอสเมติก จำกัด ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2536 ด้วยทุนจดทะเบียน 20 ล้านบาทโดยกลุ่มเภสัชกรจำนวน 3 คน ได้แก่ ภก.สุวิทย์ งามภูพันธ์ ภก.สมชัย พิศพุฑธาร และ ภก.ศุภชัย สายบัว เพื่อดำเนินธุรกิจการผลิตยาที่ใช้ในการรักษาโรคทั้งยาแผนปัจจุบัน ยาแผนไทย เวชสำอาง เพื่อจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ โดยมีความมุ่งมั่นที่จะประกอบกิจการตามหลักการแห่งวิชาชีพ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 48/1 หมู่ 5 ถนนหนองแขงเสา ตำบลน้ำพุ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ซึ่งผู้บริหารระดับสูงได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญด้านอาชีวอนามัย และความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานทุกคนในองค์กร ดังนั้นในปี 2546 บริษัทได้มีการนำมาตรฐานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (มาตรฐานอุตสาหกรรม 18001: 2542; มอก.18001: 2542 และ Occupational health and Safety management system; OHSAS18001: 1999) มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กรด้านความปลอดภัย พร้อมกับแต่งตั้งผู้แทนการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Safety management Representative; SMR) และคณะทำงานขึ้นเพื่อทำหน้าที่ดูแลระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในองค์กรให้มีการนำไปใช้ และปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐานระบบการจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เพื่อให้เกิดระบบการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงานได้ รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการควบคุมความปลอดภัย และป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นของพนักงานในองค์กร และบุคคลภายนอกองค์กร ตลอดจนชุมชนใกล้เคียง ซึ่งช่วยลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุและเป็นการแสดงออกถึงความห่วงใยของผู้บริหารระดับสูงที่มีต่อพนักงานทุกระดับรวมถึงผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด นำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพองค์กรให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปี พ.ศ.2548 บริษัทได้รับการรับรองระบบมาตรฐานการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (มาตรฐานอุตสาหกรรม 18001: 2542; มอก.18001: 2542 และ Occupational health and Safety management system; OHSAS18001: 1999) ซึ่งบริษัทมีทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ด้านความปลอดภัย กลุ่มีระบบการจัดการด้านความปลอดภัย ระเบียบปฏิบัติด้านความปลอดภัย ขั้นตอนการทำงานด้านความปลอดภัย ทะเบียนข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทุกระดับด้านความปลอดภัยและมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่พนักงานในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมรณรงค์โครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความปลอดภัย เช่น สัปดาห์

ความปลอดภัย การจับจีบปลอดภัย และการประกวดคำขวัญด้านความปลอดภัย เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักให้กับพนักงานเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานแต่ตามรายงานสถิติอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงานของพนักงานตั้งแต่ปี 2548- 2551 พบว่าพนักงานมีการเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงานทั้งในระดับที่ไม่ต้องหยุดงานจนถึงขั้นต้องหยุดงานมาโดยตลอด เป็นดังนี้ ปี 2548 จำนวน 9 ราย ปี 2549 จำนวน 18 ราย ปี 2550 จำนวน 31 ราย และในปี 2551 จำนวน 18 ราย (หน่วยงานความปลอดภัย บริษัทบางกอกแกล๊ป แอนด์ คอสเมติก จำกัด, ข้อมูล ณ วันที่ 29 ธันวาคม 2551) ซึ่งการเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงานนั้นส่งผลกระทบต่อตัวพนักงานและต่อบริษัทในระดับหนึ่ง เพราะเมื่อพนักงานเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงานแล้ว จะก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งทางร่างกายจิตใจและทรัพย์สินไม่มากนักน้อย อีกทั้งยังทำให้ขบวนการทำงานต้องหยุดชะงักลง ซึ่งสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยเนื่องมาจากการทำงานที่ได้จากผลการสอบสวนและวิเคราะห์อุบัติเหตุ โดยเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยระดับวิชาชีพประจำบริษัท พบว่าส่วนใหญ่มาจากตัวพนักงานผู้ปฏิบัติเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เฮนริช เอช ดับเบิลยู (Heinrich, H.W., 1959: 77) ที่เป็นผู้ทำการศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุอย่างจริงจังในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่าสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเนื่องมาจากการทำงานส่วนใหญ่ เกิดจากตัวบุคคลถึงร้อยละ 80 อนึ่งการดำเนินงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย เพื่อที่จะทำให้อุบัติเหตุเนื่องมาจากการทำงานลดลงอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนนั้น ไม่ได้เป็นความรับผิดชอบของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นความรับผิดชอบของทุกคนในองค์กร ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรให้ความร่วมมือ ทั้งฝ่ายปฏิบัติการและฝ่ายบริหาร ซึ่งในฝ่ายปฏิบัติการถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะพนักงานในระดับปฏิบัติการมีโอกาสเสี่ยงสูงกับการสัมผัสอันตรายในขณะที่ปฏิบัติงาน ฉะนั้นพนักงานต้องปฏิบัติงานตามกฎระเบียบความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดด้วยความไม่ประมาทและมีจิตสำนึกที่ดีต่อความปลอดภัยในการทำงาน ส่วนฝ่ายบริหารต้องมีความมุ่งมั่นและเป็นผู้ผลักดันส่งเสริมให้พนักงานในสายบังคับบัญชาทำงานด้วยความปลอดภัย และดูแลให้มีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ดังนั้นผู้ศึกษาในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้แทนการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Safety Management Representative: SMR) ของบริษัทจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวาจริง ๆ แล้วทัศนคติต่อระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานเป็นไปในทิศทางใด เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาทำการปรับปรุงพัฒนาระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้บริษัทมีผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง และใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยให้กับพนักงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และนำผลการศึกษาที่ได้นำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทัศนคติต่อระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัททางกอกแล็ป แอนด์ คอสเมติก จำกัด

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของทัศนคติต่อระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานบริษัททางกอกแล็ป แอนด์ คอสเมติก จำกัด
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และนำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูง

1.4 นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง สภาวะแห่งความพร้อมทางด้านจิตใจและความคิดในการแสดงออกซึ่งเกิดจากประสบการณ์ และเป็นตัวกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อบุคคลอื่น วัตถุประสงค์ของ และสถานที่ที่เกี่ยวข้อง โดย องค์ประกอบของทัศนคติ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

- (1) ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง การรู้ในเรื่องต่าง ๆ ความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ของบุคคล เช่น มีการรู้เกี่ยวกับวิธีการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน รู้ปัญหา เข้าใจปัญหา
- (2) ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจผู้บริหารหรือความรู้สึกพอใจเพื่อนร่วมงาน
- (3) พฤติกรรม หมายถึง ความตั้งใจ ความปรารถนาที่จะแสดงออกในวิถีทางของแต่ละคนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พฤติกรรมในการทำงาน

ระบบความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การวิเคราะห์ความปลอดภัย รวมกันเป็นหนึ่งเดียวของคน เครื่องจักร วัสดุคิบ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการกระทำหรือสภาพการทำงานซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ การประสบอันตราย โรค การเจ็บป่วย หรือความเดือดร้อนรำคาญเนื่องมาจากการทำงาน หรือเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งถูกกำหนดเป็นมาตรการความปลอดภัย แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

- การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
- การใช้อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องจักรอย่างปลอดภัย
- สัญญาณเตือนและการจัดเตรียมเกี่ยวกับภาวะฉุกเฉิน
- กฎระเบียบข้อบังคับ และนโยบายความปลอดภัย
- สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน

พนักงาน หมายถึง พนักงานบริษัท บางกอกแล็ป แอนด์ คอสเมติก จำกัด ในทุกสังกัด ส่วน ดังนี้ ส่วนการบริหาร ส่วนจัดหาและสำรอง ส่วนห้องปฏิบัติการ ส่วนการผลิต และทุกสังกัด ฝ่าย จำนวน 15 ฝ่าย ดังนี้ ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายบัญชีและการเงินโรงงาน ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายซ่อมบำรุง ฝ่ายประกันคุณภาพ ฝ่ายควบคุมคุณภาพ 1 ฝ่ายควบคุมคุณภาพ 2 ฝ่ายวิจัยและพัฒนา ฝ่ายคลังวัสดุ ฝ่ายคลังสินค้า ฝ่ายจัดส่ง ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายผลิต 1 และฝ่ายผลิต 2 ตามผังโครงสร้างองค์การบริษัท (ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ บริษัทบางกอกแล็ป แอนด์ คอสเมติก จำกัด, ข้อมูล ณ วันที่ 29 ธันวาคม 2551)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved